

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО

Факультет менеджменту, бізнесу та публічного адміністрування
Кафедра економіки та бізнесу в АПК імені Івана Поповича

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Туризм»
Леся КУШНІР

“ 25 ” 08 2025 року
(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету менеджменту,
бізнесу та публічного адміністрування
Олег ГРИМАК

“ 25 ” 08 2025 року
(підпис)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.19 «Економіка підприємств туристичної галузі»

(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(назва освітнього рівня)
галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
(назва галузі знань)
спеціальність 242 «Туризм і рекреація»
(назва спеціальності)
освітня програма «Туризм»
(назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни Економіка підприємств туристичної галузі
(назва навчальної дисципліни)

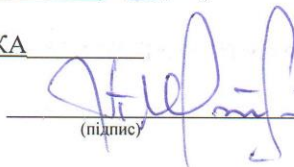
Укладачі: Дубина Марія Петрівна, доцент кафедри економіки та бізнесу в АПК імені Івана Поповича, к.е.н.

(вказати укладачів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнесу в АПК імені Івана Поповича

Протокол № 1 від «25» 08 2025 року

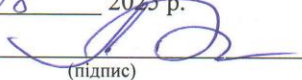
Завідувач кафедри Павло МУЗИКА

(підпис) (Музика П.М.)
(прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація»

протокол № 4 від «25» 08 2025 р.

Голова НМКС

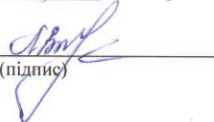

(підпис)

Леся КУШНІР

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету менеджменту, бізнесу та публічного адміністрування

протокол № 1 від «25» серпня 2025 р.

Голова НМРФ

(підпис)

Мирослава БОБК

Схвалено вченою радою факультету менеджменту, бізнесу та публічного адміністрування

протокол № 1 від «25» серпня 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Семестр	4	4
Кількість кредитів/годин	150/5,0	150/5,0
Усього годин аудиторної роботи	72	18
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	36	8
• практичні заняття, год.	36	10
• лабораторні заняття, год.		
семінарські заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи	78	132
Форма контролю	екзамен	екзамен

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 48;

для заочної форми здобуття освіти – 12.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у набутті знань, умінь, навичок та компетенцій щодо економічної діяльності підприємств туристичної галузі, прийнятті економічних рішень в ринкових умовах, що дозволяють здобувачам освіти вести професійну діяльність в туристичній галузі та правильно розуміти і використовувати економічні закони, що діють на туристичному ринку.

Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємств туристичної галузі» ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Статистика туризму».

Постреквізити. Здобуті знання з дисципліни «Економіка підприємств туристичної галузі» є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін: «Облік і аналіз діяльності туристичних організацій», «Організація туристичних подорожей», «Туроперейтинг».

Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» вивчення дисципліни забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей та

програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність	здатність комплексно розв'язувати складні професійні завдання та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як у процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК1); - здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (ЗК 4); - вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми (ЗК 9); - здатність планувати та управляти часом (ЗК13).
Фахові (спеціальні) компетенції	- знання та розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності (Ф1); - здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління (Ф4); - розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем (Ф6); - здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу (ФК 16).
Програмні результати навчання	- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук (ПРН 2); - розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно- управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна) (ПРН10); - виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання (ПРН 20).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Роль і місце туризму в економічній системі країни	7	2	2			3	6					6
Тема 2. Туристичне підприємство як суб'єкт економічної діяльності	6	2	2			2	8	1	1			6

Тема 3. Підприємницька діяльність як основа туристичного бізнесу	7	2	2			3	8	1	1			6
Тема 4. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємств туристичної галузі	7	2	2			3	6					6
Тема 5. Структура та управління підприємством туристичної галузі.	6	2	2			2	6					6
Тема 6. Туристичний ринок та інфраструктура	7	2	2			3	8	1	1			6
Тема 7. Ціна туристичного продукту та ціноутворення на окремі види туристичних послуг	7	2	2			3	8	1	1			6
Тема 8. Планування діяльності туристичного підприємства.	7	2	2			3	6					6
Тема 9. Виробнича програма туристичного підприємства.	7	2	2			3	8	1	1			6
Тема 10. Персонал туристичного підприємства	7	2	2			3	7		1			6
Тема 11. Капітал підприємств туристичної галузі	11	4	4			3	8	1	1			6
Тема 12. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств туристичної галузі	7	2	2			3	6					6
Тема 13. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту	7	2	2			3	8	1	1			6
Тема 14. Джерела формування та напрями використання доходу туристичних підприємств	7	2	2			3	6					6
Тема 15. Система формування й розподілу прибутку туристичних підприємств	11	4	4			3	8	1	1			6
Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємств туристичної галузі	7	2	2			3	7		1			6
Разом за розділом	118	36	36			46	114	8	10			96
Загальна самостійна робота	32					32	36					36
Усього годин	150					78	150	8	10			132

4. ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Туризм в економічній системі країни і світу. Передумови виникнення й розвитку туризму. Туристичний бізнес як економіко-технологічна систем. Сучасний стан і перспективи розвитку туристичного бізнесу в Україні	2	
2	Тема 2. Туристичне підприємство як суб'єкт економічної діяльності. Поняття та види підприємств в туристичному бізнесі. Туристичне підприємство як відкрита соціально-економічна система. Функції, права та відповідальність туристичного підприємства	2	1
3	Тема 3. Підприємницька діяльність як основа туристичного бізнесу. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності. Загальні показники оцінки туристичної діяльності	2	1
4	Тема 4. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємств туристичної галузі. Макро-та мікросередовище підприємств туристичної галузі, їх складові компоненти. Фактори зовнішнього та внутрішнього середовищ. Вплив ринкових відносин на підприємство туристичної галузі. Конкуренти як фактор впливу зовнішнього середовища. Вплив стану економіки, демографічних процесів, науки і техніки, податкової системи на діяльність підприємств туристичної галузі.	2	
5	Тема 5. Структура та управління підприємством туристичної галузі. Поняття про структуру туристичного підприємства. Система управління підприємством: суть, завдання. Функції управління. Методи управління: сутність та класифікація. Сутність організаційної структури управління підприємством та етапи її побудови. Основні типи організаційних структур управління, порядок їх вибору та вдосконалення. Організація апарату управління підприємством. Напрями удосконалення управління підприємством у сучасних умовах	2	
6	Тема 6. Туристичний ринок та інфраструктура. Сутність, особливості та механізм функціонування туристичного ринку. Туристична інфраструктура	2	1
7	Тема 7. Ціна туристичного продукту та ціноутворення на окремі види туристичних послуг. Вплив ціни на діяльність туристичних підприємств. Канали реалізації туристичного продукту. Туристичний продукт як об'єкт ціноутворення. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг. Структура ціни на туристичний продукт. Потік туристів - основа комплектування туристичного продукту .	2	1
8	Тема 8. Планування діяльності туристичного підприємства. Сутність, завдання і принципи планування діяльності туристичного підприємства. Система планів підприємства і методи їх розроблення. Стратегічне планування на підприємстві. Бізнес-планування підприємств туристичної галузі, його завдання та зміст.	2	
9	Тема 9. Виробнича програма туристичного підприємства. Виробнича програма туристичного оператора: сутність і структура. Принципи та етапи розробки виробничої програми туристичного оператора.	2	1
10	Тема 10. Персонал туристичного підприємства. Персонал туристичного підприємства, його класифікація і структура. Визначення чисельності персоналу підприємства. Продуктивність праці, методи її вимірювання. Резерви чинники росту продуктивності праці. Оплата праці на підприємстві: суть, функції, основи організації та державне регулювання. Тарифна система оплати праці. Форми і системи	2	

	оплати праці. Безтарифні моделі оплати праці. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.		
11	Тема 11. Капітал підприємств туристичної галузі. Економічна суть та види капіталу. Характеристика виробничих фондів. Економічна суть і відтворення основних фондів. Класифікація, склад і структура основних фондів. Спрацювання і старіння та форми відтворення основних фондів підприємств. Амортизація основних фондів. Оборотний капітал підприємства. Економічний зміст, склад, класифікація, структура оборотних коштів підприємства. Ефективність використання оборотних коштів підприємства.	4	1
12	Тема 12. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств туристичної галузі. Економічна суть інвестиційної діяльності. Види інвестицій. Капітальні вкладення, їх склад і структура. Фінансові інвестиції, їх роль у системі господарювання. Іноземні інвестиції. Оцінювання ефективності інвестицій. Економічна суть інноваційної діяльності. Інноваційний розвиток та науково технічний прогрес. Ефективність інноваційної діяльності.	2	
13	Тема 13. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту. Суть і класифікація витрат підприємства. Формування собівартості продукції. Кошторис виробництва. Калькулювання собівартості продукції. Облік, планування та аналіз витрат туристичних підприємств. Резерви зниження витрат підприємства.	2	1
14	Тема 14. Джерела формування та напрями використання доходу туристичних підприємств. Сутність, види та джерела отримання прибутку в туристичному бізнесі. Показники прибутку та рентабельності підприємств туристичного бізнесу. Стратегія економічного управління прибутком підприємств. Економічне управління формуванням і розподілом прибутку підприємств туристичної галузі.	2	
15	Тема 15. Система формування й розподілу прибутку туристичних підприємств. Сутність, види та джерела отримання прибутку в туристичному бізнесі. Показники прибутку та рентабельності підприємств туристичного бізнесу. Стратегія економічного управління прибутком підприємств. Економічне управління формуванням і розподілом прибутку підприємств туристичної галузі.	4	1
16	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємств туристичної галузі. Концептуальні засади економічної безпеки. Організація системи економічної безпеки підприємства. Інформаційне забезпечення системи управління економічною безпекою туристичного підприємства. Складові економічної безпеки України та методика їх оцінювання. Економічна безпека в системі корпоративних відносин туристичного підприємства.	2	
Усього годин		36	8

5. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Туризм в економічній системі країни і світу. Сутність туризму як виду економічної діяльності. Місце туризму в економіці країни. Основні показники, що характеризують соціально-економічне значення і розвиток туризму	2	
2	Тема 2. Туристичне підприємство як суб'єкт економічної діяльності.	2	1

	Туристичне підприємство як суб'єкт господарювання. Створення (відкриття) підприємства. Спеціалізація та кооперування у туристичному бізнесі		
3	Тема 3. Підприємницька діяльність як основа туристичного бізнесу. Сутність та об'єктивні основи функціонування підприємництва. Предмет підприємництва. Передумови та рушійні сили розвитку підприємництва. Потреби і споживчі блага	2	1
4	Тема 4. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємств туристичної галузі. Взаємопов'язаність факторів зовнішнього середовища. Діагностика середовища функціонування туристичних підприємств України під час пандемії covid-19. Аналіз внутрішнього середовища підприємств туристичної галузі. Оцінка конкурентної позиції туристичної фірми. SWOT-аналіз.	2	
5	Тема 5. Структура та управління підприємством туристичної галузі. Особливості управління туристичним підприємством. Основні підходи до визначення та формування організаційних структур управління підприємством. Аналіз ефективності діючої організаційної структури підприємств туристичної галузі.	2	
6	Тема 6. Туристичний ринок та інфраструктура. Сутність механізму функціонування туристичного ринку. Закони функціонування ринку. Конкуренція – елемент механізму функціонування ринку. Фактори формування туристичного ринку. Сезонність функціонування ринку туристичних послуг	2	1
7	Тема 7. Ціна туристичного продукту та ціноутворення на окремі види туристичних послуг. Попит і пропозиція туристичного продукту, як основа формування цін. Ключові фактори впливу на ціну туристичного продукту. Особливості ціноутворення послуг з військового туризму. Класифікація невизначеності ключових факторів ціноутворення. Управління якістю бізнес-процесу ціноутворення.	2	1
8	Тема 8. Планування діяльності туристичного підприємства. Цілі, етапи, типи стратегії підприємства туристичної галузі. Оцінка стратегії. Маркетингова і товарна стратегія. Характеристика розділів бізнес-плану, методика розробки та оформлення	2	
9	Тема 9. Виробнича програма туристичного підприємства. Поняття виробничої програми туристичного підприємства. Структура виробничої програми. Ресурсна основа виробничої програми. Алгоритм розробки виробничої програми. Принципи складання виробничої програми. Схема запуску замовлень при формуванні туристичного продукту. Етапи обґрунтування виробничої програми туристичного оператора.	2	1
10	Тема 10. Персонал туристичного підприємства. Оцінювання стану та ефективності використання трудових ресурсів. Мотивація праці та організація заробітної плати. Державне й договірне регулювання оплати праці. Планування чисельності працівників. Обґрунтування витрат на оплату праці	2	1
11	Тема 11. Капітал підприємств туристичної галузі. Поняття про інтелектуальну власність та інтелектуальний капітал. Нематеріальні активи підприємства і забезпечення захисту об'єктів інтелектуальної власності. Оцінка й амортизація нематеріальних активів підприємства. Показники і напрями поліпшення використання об'єктів інтелектуальної власності. Ефективність використання оборотних коштів підприємства. Організація управління оборотними коштами підприємства. Шляхи поліпшення використання оборотних коштів	4	1
12	Тема 12. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств	2	

	туристичної галузі. Економічна сутність інвестиційних рішень та принципи їх прийняття. Обґрунтування стратегічних інвестиційних рішень. Інвестиційне забезпечення інноваційних процесів підприємств індустрії туризму. Особливості інноваційних технологій у галузі туризму. Інновації в сфері обслуговування.		
13	Тема 13. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту. Сутність і структура витрат на формування та реалізацію туристичного продукту. Калькуляція собівартості і цін на туристичний продукт. Планування витрат туристичних підприємств	2	1
14	Тема 14. Джерела формування та напрями використання доходу туристичних підприємств. Сутність і роль доходу підприємств туристичного бізнесу. Економічний механізм формування й розподілу доходу. Стратегія формування доходу підприємств. Політика оптимізації доходу туристичних підприємств.	2	
15	Тема 15. Система формування й розподілу прибутку туристичних підприємств. Показники прибутку туристичного підприємства. Показники рентабельності туристичного підприємства. Рентабельність виручки. Рентабельність витрат. Рентабельність використання трудових ресурсів. Рентабельність оборотних активів. Рентабельність капіталу. Стратегія управління прибутком	4	1
16	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємств туристичної галузі. Світовий досвід забезпечення економічної безпеки підприємства. Підходи щодо оцінювання економічної безпеки туристичного підприємства.	2	1
Усього годин		36	10

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№з/п	Назви тем та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Туризм в економічній системі країни і світу. Відмінні особливості підприємства як економічної системи. Сутність свободи підприємницької діяльності. Середовище та активізація підприємництва в Україні. Типовий зміст, загальні й специфічні умови договору. Підприємницькі дії щодо реалізації бізнес-проектів. Партнерські зв'язки та угоди. Спільні підприємства в системі міжнародного бізнесу.	2	6
2	Тема 2. Туристичне підприємство як суб'єкт економічної діяльності. Місія і цілі створення підприємства. Головні напрями діяльності підприємства. Засоби та механізми регулювання господарської діяльності підприємства в Україні. Шляхи здійснення захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання і споживачів з боку держави.		6
3	Тема 3. Підприємницька діяльність як основа туристичного бізнесу. Правове забезпечення діяльності підприємницьких структур. Порядок створення нового підприємства. Визначення складу засновників підприємства. Розробка засновницьких документів. Державна реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Послідовність кроків щодо реєстрації підприємства в місцевих органах влади та інших контролюючих організаціях.	3	6

4	Тема 4. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємств туристичної галузі. Формування підприємницького середовища. Шляхи підвищення ефективності аналізу зовнішнього середовища. Складові маркетингового комплексу підприємства. Маркетингові дослідження ринкового середовища.	3	6
5	Тема 5. Структура та управління підприємством туристичної галузі. Чинники формування та зміни структури туристичного підприємства. Підстави здійснення управління підприємством. Трудовий колектив, його роль в управлінні підприємством туристичної галузі. Менеджмент як система управління туристичним підприємством. Планування, організація, мотивація і контроль як основні функції управління. Поняття та основи класифікації методів управління. Суть і параметри організаційної структури управління підприємством.	2	6
6	Тема 6. Туристичний ринок та інфраструктура. Суть, функції і типи сучасного ринку. Складові ринкової інфраструктури. Незалежність та економічна відповідальність суб'єктів ринкових відносин. Державне регулювання ринку, його правовий супровід. Чинники, що впливають на формування ринку у регіоні.	3	6
7	Тема 7. Ціна туристичного продукту та ціноутворення на окремі види туристичних послуг. Маркетингова діяльність туристичного підприємства та її вплив на формування ціни. Маркетингові стратегії формування цін. Стратегія знижок. Стратегії дискримінаційних цін. Інфляційні процеси та їх вплив на формування ціни на туристичний продукт.	3	6
8	Тема 8. Планування діяльності туристичного підприємства. Економічні функції державного регулювання. Державна фінансова підтримка суб'єктів господарювання. Реформування податкової системи в Україні. Сучасні методи прогнозування показників діяльності підприємства. Основні принципи індикативного макроекономічного планування. Специфічні принципи планування.	3	6
9	Тема 9. Виробнича програма туристичного підприємства. Сутність і показники експлуатаційної програми підприємств готельного типу. Виробнича програма закладів харчування туристів. Обґрунтування виробничої програми та плану товарообороту.	3	6
10	Тема 10. Персонал туристичного підприємства. Тенденції динаміки структури персоналу в окремих галузях та сферах діяльності. Форми та ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів. Досвід формування та забезпечення ефективного використання кадрового потенціалу підприємства. Конкурсно-контрактна система найму працівників підприємства. Службова ротація кадрів. Державна політика оплати праці. Тарифно-посадова система. Колективні форми організації та оплати праці.	3	6

11	Тема 11. Капітал підприємств туристичної галузі. Майно підприємства, джерела його формування. Майно підприємства соціального призначення. Показники і способи найефективнішого використання матеріальних ресурсів. Резерви інтенсифікації відтворення основних фондів підприємства. Сучасна політика ресурсозбереження та ефективності здійснення. Способи підвищення ефективності використання оборотних коштів. Проблеми нестачі оборотних коштів і поповнення їх обсягів. Види вивільнення грошових коштів з обороту.	3	6
12	Тема 12. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств туристичної галузі. Різновиди та структура капіталовкладень. Передумови підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Правове регулювання інвестицій. Основні типи прямих іноземних інвестицій. Чинне законодавство України щодо іноземних інвестицій. Правова основа формування та реалізації інноваційної діяльності. Інноваційні цикли і показники дифузії інновацій у підприємств і етапи здійснення та оцінка ефективності інноваційного проекту.		6
13	Тема 13. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту. Особливості побудови та використання калькуляції собівартості продукції за методом прямих витрат. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). Структура поточних витрат за групами первинних елементів.		6
14	Тема 14. Джерела формування та напрями використання доходу туристичних підприємств. Особливості та джерела утворення доходів підприємств туристичної сфери. Комерційний дохід від надання послуг як головна складова доходів туристичних підприємств. Джерела формування комерційного доходу туроператорів та турагентів. Показники, що характеризують обсяг та рівень комерційних доходів від надання послуг туристичними підприємствами, методика їх розрахунку. Чинники, що впливають на формування комерційного доходу від надання послуг туристичними підприємствами.	3	6
15	Тема 15. Система формування й розподілу прибутку туристичних підприємств. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки. Шляхи підвищення рентабельності виробництва продукції. Характеристика видів ефективності. Чинники підвищення ефективності виробництва продукції. Формування та резерви збільшення фінансового результату по операційній діяльності підприємства.	3	6
16	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємств туристичної галузі. Дії і заходи у створенні економічної безпеки. Легка, важка і катастрофічна кризи. Оцінка та підвищення рівня соціальної безпеки підприємства. Національна програма антикризового господарювання. Організація служби безпеки підприємства. Об'єкти та функції управління безпекою. Шляхи підвищення економічної безпеки. Симптоми прояву банкрутства суб'єкта господарювання. Стадії і види банкрутства. Процедура офіційного порушення справи про визнання банкрутом підприємства (організації).	3	6

Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	32	36
Усього годин	78	132

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

З метою покращення успішності здобувачів вищої освіти та підвищення балів за поточний контроль, протягом семестру їм може додатково надаватися індивідуальне завдання (написання реферату і виконання описових завдань) з таких тем:

1. Роль підприємницької діяльності у розвитку економіки.
2. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності.
3. Потік туристів - основа комплектування туристичного продукту.
4. Місце реалізації туристичного продукту (послуг) в економіці суб'єктів туристичного бізнесу.
5. Розвиток українського туристичного бізнесу.
6. Мотивація праці та організація заробітної плати на туристичних підприємствах.
7. Обґрунтування витрат на оплату праці на туристичних підприємствах.
8. Зміст і форми фінансової діяльності туристичного підприємства.
9. Економічна ефективність діяльності туристичного підприємства.
10. Сутність і роль доходу підприємств туристичного бізнесу.
11. Економічний механізм формування й розподілу доходу на туристичних підприємствах.
12. Політика оптимізації доходу туристичних підприємств.
13. Стратегія економічного управління прибутком туристичних підприємств.
14. Економічне управління формуванням і розподілом прибутку на туристичних підприємствах.
15. Система оподаткування туристичних підприємств в Україні.
16. Практичні аспекти формування цін на комплексне обслуговування у туристичному бізнесі.
17. Бізнес-планування на підприємствах туристичної сфери.
18. Інвестиційна діяльність на підприємствах туристичної сфери.
19. Зовнішньоекономічна діяльність туристичних підприємств.
20. Ризики в туристичній діяльності.
21. Страхування ризиків у туристичних підприємствах.
22. Ліквідація і реорганізація туристичного підприємства.
23. Банкрутство і санація суб'єктів туристичного підприємства.
24. Способи конкурентної боротьби туристичних підприємств на ринку.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, розв'язування задач

та ситуаційних завдань, тестування, виступ з рефератом, а також методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи тощо).

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- лабораторні заняття;
- семінарські заняття;
- самостійна позааудиторна робота студентів (СРС).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форми проведення поточної перевірки протягом семестру:

- усна співбесіда;
- письмове фронтальне опитування;
- письмова перевірка з урахуванням специфіки предмету;
- експрес-контроль(тестовий);
- колоквіуми;
- консультація з метою контролю;
- домашнє завдання групового чи індивідуального характеру;
- перевірки виконання самостійної роботи.

Підсумковий (залік, екзамен) контроль проводиться тільки за 100-бальною шкалою, з якою є узгодженими 4-бальна шкала і шкала ECTS (табл.1). Завдяки такому узгодженню шкал отримується один і той же об'єктивний результат оцінювання знань.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критерії оцінювання здобувачів денної форми здобуття освіти

Оцінювання здійснюється за 100 – бальною шкалою, національною 4 – бальною шкалою та шкалою ECTS.

Підсумкова оцінка за 100 – бальною шкалою визначається на основі проведення поточного та підсумкового екзаменаційного контролю. Для розподілу балів за окремими видами оцінювання використовують таку формулу:

$$50 (ПК) + 50 (Е) = 100,$$

де: **50 (ПК)**–50 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент за семестр;

50 (Е)–50 максимальних балів, які може набрати студент за екзамен. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90– 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль дисципліни проводиться у формі усного опитування та письмового експрес-контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерного тестування.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.

4("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань невістачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно- наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$ПК = \frac{50 \times \text{САЗ}}{5} = 10 \times \text{САЗ}$$

Бал з поточного контролю може бути змінений за рахунок заохочувальних балів:

- студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру (додається 2 бали);
- за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях (додається 2 бали), на міжвузівському рівні (додається 5 балів);
- за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри.

Критерії оцінювання здобувачів заочної форми здобуття освіти

У зв'язку з тим, що для студентів заочної форми здобуття освіти співвідношення обсягу годин, відведених на аудиторні заняття та самостійну роботу, має значні відмінності від денної форми здобуття освіти, відповідно є відмінності у розподілі балів та критеріїв оцінювання. За результатами

поточного контролю студент може набрати максимально 30 балів, 50 балів - за результатами складання екзамену та 20 балів за результатами оцінювання самостійної роботи, виконаної у міжсесійному періоді.

Середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок за результатами поточного контролю за 4 - бальною шкалою переводиться у 30-бальну шкалу за формулою:

$$ПК = \frac{30 \times САЗ}{5}$$

Розподіл балів для студентів заочної форми є таким:

$$30 (ПК) + 70 (КР+E) = 100$$

30(ПК)—30 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент під час настановчої та лабораторно-екзаменаційної сесії.

70 (КР+E) бали за виконання тематичної самостійної роботи у міжсесійний період за програмою курсу.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Дубина М.П. Економіка підприємств туристичної галузі. Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Львів: ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, 2025. 42 с.

2. Дубина М.П. Економіка підприємств туристичної галузі. Методичні рекомендації щодо підготовки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Львів: ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, 2025. 57 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Закон України «Про акціонерні товариства». Відомості Верховної Ради України: -К.: редакція від 06.01.2018 року. URL: www.rada.gov.ua.
2. Закон України «Про господарські товариства». Відомості Верховної Ради України: -К.: редакція від 02.11.2016 року. URL: www.rada.gov.ua.
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Відомості Верховної Ради України: -К.: редакція від 18.12.2017 року. URL: www.rada.gov.ua.
4. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України:—К.: редакція від 06.01.2018 року. URL: www.rada.gov.ua.
5. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2014.384с.

6. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016.– 378 с.
7. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. К: Ліра-К, 2013. 260с.
8. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2013. 446 с.
9. Гримак А.В. Економіка підприємства: навч. Посібник для вищої школи. Львів: Новий світ, 2012. 439с.
10. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібник К.: Центр учбової літератури, 2020. 304с.
11. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб.К.: ЦУЛ,2019.578с.
12. Економіка підприємства: підручник /за ред. Є.М. Палига. Львів : Укр. акад. друкарства. 2013. 688 с.
13. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посіб. Київ, 2017. 369 с.
14. Мальська М.П., Паньків Н.М., Ховалко А.Б. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. Київ, 2017. 244 с
15. Маркетинг міжнародного туризму: навч. посіб. / Я.С. Ларіна, О.І. Бабічева, Л.В. Забуранна та ін. Херсон, 2018. 412 с.
16. Мельниченко О.А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків, 2017. 153 с.
17. Менеджмент персоналу: підручник / І.Є. Палига, Є.М. Палига. Львів : Укр. акад. друкарства, 2024. 479 с.
18. Панченко Ю.В., Лугінін О.Є., Фомішин С.В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму: посібник. Херсон, 2019. 342 с.
19. Сусіденко О.В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика: монографія. К.: ЦУЛ,2015.128с.
20. Сагалакова Н.О. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення: монографія. Київ, 2016. 416 с.
21. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. 142с.
22. Фінансово-економічна безпека пріоритетних галузей національної економіки: теорія, методологія, практика: монографія/ М.В.Куницька-Іляш. Львів: ННБК «АТБ», 2024. 418 с.
23. Якименко-Терещенко Н.В., Чайка Т.Ю., Мартинова В.В. Економіка туризму: навч. посібн. Харків: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2024. 185 с.
24. Berezivskyi Y., Zaychenko V., Kunytska-Iliash M. Problematic aspects and strategic guidelines for strengthening the technological competitiveness of Ukraine's economy in the markets of the European Union. Actual problems of modern science: monograph.Bydgoszcz University of Science and Technology, Bydgoszcz, Poland. 2021. С. 306-309.

1. Березівський Я.П. Теоретично-методичні положення інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки: сутність, функції, завдання. Проблеми економіки. 2021. №3.
2. Березівський Я.П. Системно-динамічні характеристики формування технологічної конкурентоспроможності національної економіки. Бізнес Інформ. 2021. №7.
3. Березівський Я.П., Лупак Р.Л., Васильців Т.Г., Рудковський О.В. Проблемні аспекти, пріоритети та засоби зміцнення фінансово-економічної безпеки суб'єктів малого підприємництва в Україні. Підприємництво і торгівля, 2021. С.49-55.
4. Бойченко Е.Б. Васильчак С.В., Дубина М.П. Інвестиційна стратегія розвитку регіонів в контексті концепції сталого розвитку країни. Наукові праці МАУП. Економічні науки. №2 (78). С. 21-27.
5. Васильчак С.В., Гринів Ю.О., Галаченко О.О., Дубина М.П. Державне регулювання інституційного середовища ділової активності в контексті інноваційного розвитку малого підприємництва. Формування ринкових відносин в Україні. Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. 2019. №10. 26-33.
6. Дубина М.П. Васильчак С.В., Палій Н.Р. Розвиток бізнесу за умов циркулярної економіки. Трансформація глобалізаційних процесів в умовах імплементації світової економіки та цифровізації: монографія/ за заг.ред. Т.В. Штерми. Чернівці: ПВНЗ "Буковинський університет". 291-311
7. Ольга Дмитрик, Тарас Васильців, Ольга Мульска, Руслан Лупак, Марта Куницька-Іляш, Марія Дубина. Financial and economic security and development of priority sectors of the national economy ukraine: casual nexus empirical financial and credit activity: problems of theory and practice. Volume 4 (57). 2024. DOI: 10.55643/fcapter.4.57.2024.4443
8. Петриняк У.Я., Субота М.В., Дубина М.П. Формування концепції зміцнення соціально-економічної безпеки санаторно-курортних підприємств. Формування ринкових відносин в Україні. Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. 2020.
9. M. Kunytska-Iliash, O. Hrymak, M. Dubyna, Y. Berezivskyi, A. Zbarska (2022). Innovation- and Technology-Driven Development of Economy: Strategic Imperatives for Realizing Regional Development Capacity. Science and Innovation. 18 (4), 41-54.<https://doi.org/10.15407/scine18.04.041>
10. Y Berezivskiy, S Semiv, I Baranyak, O Mulska, U Ivaniuk. Priorities and tools of regulation of external migration in the Carpathian region of Ukraine and Resource Economics: International Scientific. E-Journal 7 (1868-2021-1381). 160-181, 2021. URL: [https:// ageconsearch.umn.edu/record/313634/](https://ageconsearch.umn.edu/record/313634/)

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
9. Американське товариство туристичних агентств (American Society of Travel Agents, ASTA). URL: <https://www.asta.org/>
10. Асоціація турецьких туристичних агентств «TÜRSAB». URL: <https://www.tursab.org.tr/>
11. Всесвітній економічний форум. URL: <https://www.weforum.org/>
12. Всесвітня рада з туризму та подорожей. URL: <https://www.wttc.org/>
13. Всесвітня туристична організація. URL: <http://www2.unwto.org/>
14. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>
15. Європейська туристична комісія. URL: <https://etc-corporate.org/>
16. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://icps.com.ua/>
17. Недержавна туристична організація у Великій Британії (ABTA – The Travel Association). URL: <https://www.abta.com/>
18. Німецька асоціація туризму (DTV-Deutsche Tourismusverband). URL: <https://www.deuschertourismusverband.de/>